herpy

PILEGIFTFRØER

Splash-backed Poison Frog

Adelphobates galactonotus

Adelphobates galactonotus er en af de store pilegiftfrøer og kendes på sit klare farvefelt over ryggen i orange, gul, rød eller blå mod sorte ben og sider. Den er dagaktiv, bliver ca. 4 cm og lever i Brasiliens regnskov syd for Amazonfloden. Den er mere tilbageholdende end de mest almindelige pilegiftfrøer, og avlen følger i højere grad årstiderne.

Familie: Dendrobatidae Tidligere navn: *Dendrobates galactonotus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**4 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**10-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 45 × 45 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**21-25 °C**
Temperatur, nat	**18-21 °C**
Luftfugtighed	**70-100 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Valgfri**
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudserne bæres til vand**
Æglægning	**På jorden**
Kønsmoden	**8-12 mdr.**
Æg pr. lægning	**4-8**
Klækning	**14 dage**
Larvetid	**60-90 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Vogter æggene og bærer haletudserne**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Hele slægten Adelphobates står på CITES liste II, så international handel kræver CITES-papirer. Bed sælgeren om dokumentation for, at dyret er opdrættet i fangenskab, og gem papirerne. EU-bilaget er ikke aflæst for frøer og nævnes derfor ikke.

Om arten

Adelphobates galactonotus hører til de største pilegiftfrøer. Voksne dyr måler omkring 4 cm fra snude til kloak og er kraftigt bygget. Hannerne er typisk lidt mindre end hunnerne. Arten er meget variabel i farve: over ryggen kan den være orange, gul, rød, næsten hvid eller blå, mens ben og underside er sorte. Nogle dyr er mønsterløse, andre har pletter eller et netagtigt mønster af gult og sort.

Farveformerne regnes for én art. Genetiske undersøgelser har næsten ikke fundet forskel mellem dem, og formernes udbredelse følger ikke et tydeligt geografisk mønster. Arten blev beskrevet af Steindachner i 1864 som *Dendrobates galactonotus* og hører i dag til slægten *Adelphobates*. Artsnavnet kommer af græsk og betyder "mælkeryg". Undersøgelser af to

farveformer viste, at deres giftprofil i hovedsagen er den samme, så farverne har formentlig mere med genkendelse og partnervalg at gøre end med advarsel mod rovdyr.

Hunnen er ofte længere og bredere end hannen. Kønnet kan ikke bestemmes sikkert, før dyrene er 10-12 måneder, og intet enkelt kendetegn er helt pålideligt. Et kaldende dyr er altid en han.

Levealderen i fangenskab er typisk omkring 10 år, men dyr over 20 år er kendt. I naturen lever de fleste formentlig 4-6 år.

Hudgift: Pilegiftfrøer danner ikke selv deres gift, men optager alkaloider fra bestemte byttedyr i naturen. Vilde dyr har derfor gift i huden, men styrken er ikke dokumenteret, og angivelsen mild er et skøn. Opdrættede dyr, der får bananfluer og springhaler, udvikler ikke giften. Huden er tynd og optager stoffer, så håndtér ikke frøerne, vask hænder efter arbejde i terrariet, og rør ikke øjne og mund bagefter.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

Udbredelse og levested

Adelphobates galactonotus findes kun i Brasilien, i det sydlige Amazonbassin. Udbredelsen ligger syd for den nedre Amazonflod og strækker sig omtrent fra Tapajós-floden og østpå mod Amazonflodens munding. De fleste fund er fra delstaten Pará, og arten findes også i Maranhão, Tocantins og det nordlige Mato Grosso. Kendte lokaliteter er blandt andet Gurupi-reservatet i Maranhão og Cristalino-parken i Mato Grosso, hvor en gul og sort netmønstret form lever. Arten forekommer i mange beskyttede områder, men er forsvundet fra enkelte steder på grund af skovrydning og oversvømmelser fra vandkraftdæmninger.

> **Oprindelig udbredelse:** Brasilien.

LEVESTED

Adelphobates galactonotus lever i fugtig tropisk lavlandsskov og er fundet op til ca. 600 m. Den holder til på skovbunden mellem løv, rødder, nedfaldent træ og skjul, og den klatrer kun lidt. Den synes at foretrække skov med mange paranøddetræer. Æggene lægges på jorden, og hannen bærer haletudserne til vand, formentlig også til regnvand, der har samlet sig i paranøddernes skaller.

Dele af udbredelsesområdet har en tydelig tørtid og regntid, og arten yngler mere sæsonbundet end mange andre pilegiftfrøer. Præcise målinger af temperatur og fugt på levestederne er ikke dokumenteret, så tallene under pasning bygger på erfaringer fra fangenskab. Arten tåler en vis forstyrrelse af skoven og er stadig udbredt og lokalt almindelig, men er truet af tab af levested og af ulovlig indsamling.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Et par *Adelphobates galactonotus* skal have et terrarie på mindst 60 × 45 × 45 cm (ca. 120 liter). Frøen er stor og æder meget, og gulvarealet er vigtigere end højden, så vælg hellere et bredt og dybt terrarie end et højt. En enkelt frø eller små, rolige grupper kan holdes i 45 × 45 × 45 cm, men en gruppe skal have væsentligt mere gulvplads, ikke bare mere højde.

Brug et levende, beplantet terrarie med drænlag, en fiberdug, et fugtigt substrat og et tykt lag løv øverst. Giv flere skyggefulde skjul af kork, rødder og planter, og stil foder og æglæggested op to steder, så en frø ikke kan holde de andre væk.

Sørg for god ventilation, og tæt alle sprækker ved kabler, døre og afløb, så frøerne ikke slipper ud. Lad terrariet køre i gang, og opbyg en bestand af springhaler og isopoder, før frøerne kommer ind. Undgå dybt eller stejlt åbent vand.

Hold ikke forskellige arter eller farveformer sammen. Voksne dyr kan skifte indbyrdes forhold, når de bliver kønsmodne, så hav altid et ekstra, indkørt terrarie klar, hvis en frø skal skilles fra.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Adelphobates galactonotus trives ved ca. 21-25 °C om dagen, og om natten må temperaturen falde til 18-21 °C. Arten tåler 18-27 °C, men trives bedst omkring 21-24 °C. Der skal ikke være noget varmt solpunkt og ingen varmelampe.

Varme er den største fare: vedvarende temperaturer omkring 27-28 °C er en advarsel, især hvis ventilationen er dårlig, og over ca. 29 °C er det farligt. Mål temperaturen i frøernes højde og flere steder i terrariet, og køl terrariet om sommeren.

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden skal ligge på 70-100 %. Sprøjt dagligt med afkloreret postevand, osmosevand eller kildevand, så fugten kortvarigt stiger til omkring 90 %, og lad derefter de åbne blade tørre lidt, mens løvlag og skjul forbliver fugtige. Konstant duggede ruder, gennemblødt substrat og stillestående luft er ikke tegn på god pasning.

Arten kan tåle ned til 50 % fugt i korte perioder, hvis der er adgang til fugtige steder, men lav luftfugtighed kan hurtigt blive dødelig. Frøer drikker ikke, men optager vand gennem huden, så sprøjtningen er livsvigtig. Et regnanlæg på timer holder fugten jævn, også når du er væk.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Adelphobates galactonotus har ikke brug for en vandskål eller et vandfald, når terrariet sprøjtes jævnligt og har et fugtigt løvlag. Stillestående vand i åbne skåle gror hurtigt bakterier, og dybt eller stejlt vand er en risiko for frøer, der kun klatrer lidt.

Til avl stilles mindst to små kopper med vand ind, hvor hannen kan sætte haletudserne af. Brug osmosevand med et stykke indisk mandelblad, så vandet bliver brunt og garvesyreholdigt, og skift det jævnligt, så det ikke bliver beskidt. Frøerne optager stoffer gennem huden, så brug aldrig sæbe eller rengøringsmidler i terrariet.

LYS OG UVB

UVB er valgfrit for *Adelphobates galactonotus*. Vælger man at give det, skal det være svagt (Ferguson-zone 1) og kombineres med tæt skygge, og det erstatter ikke kosttilskud. Planterne skal have lys, så brug en LED-plantelampe, der ikke varmer terrariet op. Hold en fast døgnrytme på ca. 12 timers lys og 12 timers mørke.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Adelphobates galactonotus æder små leddyr. Flyveløse bananfluer er basisfoder: voksne dyr tager både *Drosophila melanogaster* og passende store *D. hydei*, mens nyforvandlede unger skal have de mindste. Voksne dyr tager også små fårekyllinger i nålehovedstørrelse. Springhaler og små isopoder er velkomne på alle aldre og lever ofte i terrariet, og bønnebiller og bladlus kan give variation.

Arten er en sulten frø, så foder efter dyrenes huld, alder og avlsaktivitet frem for efter et fast antal. Giv så mange fluer, som frøerne æder på nogle minutter.

Foderdyr fra kulturer har ikke naturens næringsindhold og skal pudres med et komplet kalk- og vitamintilskud efter producentens anvisning. Start foderkulturerne, inden frøerne kommer.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Adelphobates galactonotus er dagaktiv og ret rolig. Den er mindre fremme end de dristigste pilegiftfrøer og gemmer sig gerne, men etablerede dyr kan være ret synlige, når der er rigeligt med dækning. Arten kaldes ofte en gruppeart, men det er for kategorisk: det afhænger af køn, alder og temperament. Unger, der vokser op sammen, kan blive uvenner, når de bliver kønsmodne, og et kompatibelt par er den sikreste holdform.

En gruppe kræver stort gulvareal, flere foderpladser og mange skjul. Hold øje med jagt, brydning, frøer, der holdes væk fra foderet, vægttab og en frø, der hele tiden gemmer sig eller sidder højt. Skil så dyrene.

Frøerne bør ikke håndteres. Huden er tynd og optager stoffer fra dine hænder, og rester af sæbe og creme kan skade dem. Skal en frø flyttes, så lok den ned i et rent bæger med låg.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnen er ofte større og bredere end hannen, og hannen kan have lidt bredere tåpuder og kalder. Intet enkelt træk er pålideligt, og unge dyr kan ikke kønsbestemmes sikkert, før de er 10-12 måneder. Køn bestemmes bedst ved gentagne observationer af voksnes adfærd: et kaldende dyr er en han, og et dyr, der lægger æg, er en hun. Arten bliver kønsmoden

omkring 8 måneder gammel, men yngler typisk først, når dyrene er mindst et år. Køb derfor flere dyr, så chancen for at få begge køn stiger.

PARRING

Adelphobates galactonotus yngler mere sæsonbundet end de fleste pilegiftfrøer og er afhængig af skiftet mellem tørtid og regntid. Et par uger med lidt mindre sprøjtning og en lidt lavere luftfugtighed, efterfulgt af kraftig sprøjtning, kan sætte gang i avlen. Gå ikke så langt, at frøerne udtørrer: terrariet skal stadig være fugtigt i løv og skjul. Der er ingen kendt vinterhvile.

Hannen lokker med et lavt, vedvarende summende kald og fører hunnen til et skjult sted, hvor æggene lægges og befrugtes. Avlen er sværere og mere uregelmæssig end hos de mest almindelige pilegiftfrøer, så regn med at skulle have tålmodighed.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆG OG HALETUDSER

Adelphobates galactonotus lægger æggene på land: på et glat, bredt blad, under løv eller kork eller i en petriskål under en kokosskal. Stil flere æglæggesteder op. Kuldene er beskedne, typisk 4-8 æg. Hannen passer æggene, og efter klækningen bærer han haletudserne på ryggen til vand.

Æggene kan blive i terrariet, hvor hannen selv flytter haletudserne til en opstillet kop. Det er nemmest. Alternativt flyttes æggene forsigtigt til en ren petriskål med lidt vand og klækkes ved samme temperatur som terrariet. Haletudserne er ikke afhængige af ufrugtbare æg fra hunnen og opfostres på færdigfoder til haletudser og alger.

Hold haletudserne hver for sig i rene bægre med osmosevand, et stykke mandelblad og lidt mos, og giv ikke mere foder, end de når at æde. Undgå trængsel, for forskelle i størrelse, aggression og kannibalisme kan forekomme. Brug rene redskaber og skift vandet jævnligt. Haletudsetiden svinger, så følg udviklingen i stedet for at gå efter en bestemt dato.

METAMORFOSE

Æggene klækker efter omkring 2 uger. Haletudserne forvandles efter 60-90 dage, afhængigt af temperatur, foder og vandkvalitet. Bagbenene kommer først, derefter forbenene.

Når forbenene er kommet frem, skal ungen kunne komme op af vandet. Flyt den efter en dag eller to til en lille opdrætsbeholder med let adgang til land, fx en skråtstillet boks med fugtigt sphagnum og lidt vand. Den nyforvandlede frø æder ikke, før halen er optaget og munden færdigudviklet.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne æder først, når halen er væk. Derefter tager de de mindste *Drosophila melanogaster* og springhaler, og efterhånden som de vokser, kan de tage større fluer. Pudr alt foder med et komplet kalk- og vitamintilskud.

Brug en lille opdrætsbeholder med løv, plantestiklinger og en bestand af springhaler. Hold unger af samme størrelse sammen, og hold øje med aggression og dyr, der sakker agterud. Når ungerne er blevet robuste, kan de flytte til et mere permanent terrarie med skjul. Ungerne har stor appetit, så sørg for flere foderpladser. Ungerne kan ikke kønsbestemmes før 10-12 måneder.

Sundhed og typiske fejl

Der er ikke dokumenteret en egentlig sygdomsliste for arten, så søg en dyrlæge med forstand på padder ved tvivl. De vigtigste faldgruber er:

- Overophedning. Vedvarende temperaturer omkring 27-28 °C er en advarsel, og over ca. 29 °C er det farligt. Mål temperaturen i frøernes højde, og køl om sommeren.
- For tørt terrarie. Lav luftfugtighed uden adgang til fugtige steder kan hurtigt blive dødelig. Sprøjt dagligt, og hold løvlaget fugtigt.
- Mangel på kalk og vitaminer. Foderdyr fra kulturer skal pudres med et komplet tilskud.
- Aggression og stress. Jagt, brydning og frøer, der holdes væk fra foderet, kan koste dyr livet. Skil rivaler ad.
- Dårligt vand og urene redskaber. Rester af foder og stillestående vand gror bakterier og svamp. Brug rene redskaber til alt.

Kontakt en dyrlæge, hvis en frø holder op med at æde, taber sig, sidder sløv, bevæger sig dårligt eller har sår eller misfarvet hud. Hold nyindkøbte dyr adskilt i 30-45 dage, så smitte ikke spredes.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.